

Polsk språk 1

POL1110

Forelesning 2
H2006

ORDKLASSER

- alle polske ord kan deles i to grupper – som bøyes og som ikke bøyes

ordklassene	
<i>bøyes</i>	<i>ikke bøyes</i>
substantiv	adverb
adjektiv	partikler
pronomen	
verb	

BYĆ

entall (liczba pojedyncza)

ja	jestem
ty	jesteś
on, ona, ono (pan, pani)	jest

flertall (liczba mnoga)

my	jestemy
wy	jesteście
oni, one (państwo)	są

MIEĆ

entall

ja	mam
ty	masz
on, ona, ono (pan, pani)	ma

flertall

my	mamy
wy	macie
oni, one (państwo)	mają

INSTRUMENTALIS

<i>entall</i>		<i>flertall</i>		
m	f	m	f	m+f
-em	-ą	-ami	-ami	-ami
On jest Francuz em	Ona jest Francuzk ą	Oni są Francuz ami	One są Francuzk ami	Oni są Francuz ami

NB! Nominativ: Francuz, Francuz**ka**

KIM ON JEST?   KTO TO JEST?

Kim on(a) jest?

On(a) jest + **Instrumentalis**

On jest Anglik**iem**.   Ona jest Angielk**ą**.

On jest Niemc**em**.   Ona jest Niemk**ą**.

Kto to jest?

To jest + **Nominativ**

To jest Anglik.   To jest Angielka.

To jest Niemiec.   To jest Niemka.

PÅPEKENDE PRONOMEN

Ten kwiatek jest żółty, a **tamten** (jest) czerwony.
(*Denne blomsten er gul, men den er rød.*)

Ta filiżanka jest niebieska, a **tamta** (jest) zielona.
(*Denne koppen er blå, men den er grønn.*)

To krzesło jest białe, a **tamto** (jest) czarne.
(*Denne stolen er hvit, men den er sort.*)

AKKUSATIV

m		f	n
<i>animatum (=personer / dyr)</i>	<i>inanimatum (=ting)</i>		
<i>adjektiv</i> -ego	<i>adjektiv</i> -	<i>adjektiv</i> -ą	<i>adjektiv</i> -
<i>substantiv</i> -a	<i>substantiv</i> -	<i>substantiv</i> -ę	<i>substantiv</i> -
obrzydliwego pająka	żółty ołówek	białą chusteczkę	czarne pióro
wesołego kolegę	niebieski samochód	ładną torebkę	czerwone jabłko

VERB

- 3 hovedkonjugasjoner
- avspeiler en rekke grammatiske kategorier, f.eks.: person, tall, kjønn, tid, modus, aspekt

KONJUGASJON

- konjugasjon er verbenes bøyning i tall, person, tid og kjønn
- vi opererer med 3 konjugasjonstyper

Konjugasjon I – kjennetegn: endelsen **-ę** i 1. person entall og **-esz** i 2. person entall

myć   ja myję   ty myjesz

Konjugasjon II – kjennetegn: endelsen **-ę** i 1. person entall og **-isz (-ysz)** i 2. person entall

robić   ja robię   ty robisz
leżeć   ja leżę   ty leżysz

Konjugasjon III – kjennetegn: endelsen **-m** i 1. person entall og **-sz** i 2. person entall

rozumieć   ja rozumiem   ty rozumiesz

KONJUGASJON I

-ę, -esz

czesać (inf.) - å gre

entall

ja	czesze ę
ty	czesze sz
on, ona, ono (pan, pani)	czesze

flertall

my	czesze my
wy	czesze cie
oni, one (państwo)	czesze ą

KONJUGASJON I

-ę, -esz

- myć, czesać, gotować, spacerować, tyć, wyć, pisać, próbować, malować,
- verb + Akkusativ f.eks. pisać list
malować obraz

KONJUGASJON II

-ę, -isz (-ysz)

chodzić (inf.) - å gå

entall

ja	chodz <u>ę</u>
ty	chodz <u>isz</u>
on, ona, ono (pan, pani)	chodzi

flertall

my	chodz <u>imy</u>
wy	chodz <u>icie</u>
oni, one (państwo)	chodz <u>ą</u>

KONJUGASJON II

-ę, -isz (-ysz)

- robić, topić, bawić się, mamić
- leżeć, marzyc, grzeszyc, milczec
- siedzieć, chodzić, leczyć, rodzić, gapić się, ćwiczyć, tańczyć

- verb + Akkusativ   f.eks. robić ćwiczenie
  rodzić dziecko

KONJUGASJON III

-m, -SZ

oglądać (inf.) - å se, titte

entall

ja	oglądam
ty	oglądasz
on, ona, ono (pan, pani)	ogląda

flertall

my	oglądamy
wy	oglądacie
oni, one (państwo)	oglądają

KONJUGASJON III

-m, -SZ

- oglądać, sprzątać, otwierać, odpoczywać, rozumieć, słuchać, czytać, rozmawiać, zamykać, wyrzucać, śpiewać, mieć, wyglądać
- verb + Akkustativ f.eks. czytać książkę
wyrzucać gazetę

SPESIALTYPE AV KONJUGASJON I

- verb med morfemet (endelsen) **-owa-** i infinitiv får **-uj-** gjennom hele bøyningen.

gotować : ja gotuję
 ty gotujesz
 my gotujemy ...

- gotować, interesować, spacerować, malować, rysować, próbować, pracować, podróżować

INSTRUMENTALIS

av adjektiv og substantiv (entall og flertall)

<i>entall</i>			<i>flertall</i>
m	f	n	m+f+n
<i>adjektiv</i>	<i>adjektiv</i>	<i>adjektiv</i>	<i>adjektiv</i>
-ym (-im)	-ą	-ym (-im)	-ymi (-imi)
<i>substantiv</i>	<i>substantiv</i>	<i>substantiv</i>	<i>substantiv</i>
-em	-ą	-em	-ami
wesołym chłopc em <i>N: wesoły chłopiec</i>	grzeczną dziewczyn ką <i>N: grzeczna dziewczynka</i>	czerwonym słoń cem <i>N: czerwone słońce</i>	ładnymi / towarzys kimi chłopc ami / pani ami / słońc ami
wysokim facet em <i>N: wysoki facet</i>		towarzyskim dzieck iem <i>N: towarzyskie dziecko</i>	

PERSONLIGE PRONOMEN *i akkusativ*

Nom.	Akkusativ	Nom.	Akkusativ
<i>entall</i>		<i>flertall</i>	
ja	mnie	my	nas
ty	cię, ciebie	wy	was
on	go, jego, niego	oni	ich, nich
ona	ją, nią	one	je, nie
ono	je, nie		

FREKVENSADVERB

nigdy – zawsze, rzadko – często,
czasem, codziennie

Adverbene hører til de ord som ikke kan bøyes. Hertil hører alle ord som brukes for å beskrive handlingens omstendigheter - især dens frekvens-, tids- og stedsforhold.

f.eks. *dziś, wtedy, tutaj, tam.*